

## รายการอ้างอิง

### ภาษาไทย

- เก็ม จ่อง. คนไทยชาวและคนไทยดำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของเวียดนาม ชื่อนั้นสำคัญไฉน. ใน เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง คนไทยนอกประเทศ : พรมแดนความรู้ แปลโดย พรเพ็ญ ยันตระกูล. หน้า 1-31. กรุงเทพมหานคร (28-29 มกราคม) : สมาคมประวัติศาสตร์ฯ, 2532
- เก็ม จ่อง. บ้านและเมือง. ใน คนไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือของเวียดนาม แปลโดย ทวี สว่างปัญญางกูร, 2539. (อัตสำเนา)
- ไกร คำนวน. อดีตช่างสร้างเรือนบ้านแม่ประจันต์. สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2539; 24 มีนาคม 2539 และ 14 เมษายน 2539
- คณะกรรมการพัฒนาสตรี ตำบลวังไคร้ อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี., 2539. (อัตสำเนา)
- คณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด. จังหวัดเพชรบุรี ภูมิภาคและสภาพทั่วไป. ใน เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง เพชรบุรี : พัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรม หน้า 4-48. กรุงเทพฯ, 2534
- หม่อง ชื่นฤทัย. มดและหมอรรถรมเสณผีเรือนชั้นผู้น้อยบ้านแม่ประจันต์. สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2539 และ 14 เมษายน 2539.
- จิตร ภูมิศักดิ์. ความเป็นมาของคำสยาม ไทย ลาว และขอม และลักษณะทางสังคมของชื่อชนชาติ ข้อเท็จจริงว่าด้วยชนชาติ ขอม ฉบับสมบูรณ์ กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สยาม, 2535
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะอักษรศาสตร์. ไทกะโตเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับสตรี ไทดำ-ตั้ง-หลี่. กรุงเทพมหานคร : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535
- เจีย แยนจอง. ชนเผ่าตระกูลภาษาไทยในประเทศจีน. ใน คนไทยอยู่ที่ไหนบ้าง. (ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ) หน้า 20-35 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศิลปวัฒนธรรม, 2530
- เจีย แยนจอง. ตระกูลไท ได้แม่น้ำแยงซีในอดีต. ใน คนไทยอยู่ที่ไหนบ้าง. (ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ) ชาญวิทย์ เกษตรศิริ เก็บความ. หน้า 36-41 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศิลปวัฒนธรรม, 2530
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และพรพิไล เลิศวิชา. วัฒนธรรมหมู่บ้านไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2537.
- ชูชีพ อุดมชัย, จิรพร แสงศิลป์ และ เรืองยุทธ ตีระวนิช. ลาวโซ่ง. วารสารเมืองโบราณ 1,4 (กรกฎาคม-กันยายน 2518) : 22-33
- ถวิล เกษรราช. ประวัติผู้ไทย. พระนคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2512

- ทรัพย์ ใจทน. โตด้าบ้านท่าตระคร้อ อ.ท่าตระคร้อ อ.หนองญาติปล้อง จ.เพชรบุรี. สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2539
- ทวี สว่างปัญญางกูร. คนไทยในเวียดนาม: การแบ่งกลุ่ม, 2539 (อัตสำเนา)
- ทวี สว่างปัญญางกูร. ระบบเมืองไทยในเวียดนาม. วารสารเมืองโบราณ 17,3 (กรกฎาคม-กันยายน 2534) : 36-41
- ทวี สว่างปัญญางกูร. หัวหน้าคณะวิชาการมูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ฯ และกรรมการสืบค้นประวัติศาสตร์ไทย ในเอกสารภาษาจีน สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2539
- ทองแถม นาถจำนง. การค้นคว้า คำว่า ไทย. ศิลปวัฒนธรรม 12,5 (มีนาคม 2534)
- นฤมล เทพเซย. คนไท คำไท แคว้นไท. ศิลปวัฒนธรรม 2, 5 (มีนาคม 2531) : 58-71
- นिति เชี่ยวศรีวงศ์. คนไทยมาจากไหนด้วยและคนไทยอยู่ที่ไหนด้วย. ศิลปวัฒนธรรม 11,12 (ตุลาคม 2533) : 76-82
- นุกูล ชมภูนิช. การศึกษาประเพณีของชาวไทยฝั่ง หมู่บ้านเกาะแรด. กรุงเทพมหานคร : กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ, 2538
- เนียบ นิลกลัด. อดีตอาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านแม่ประจันต์. สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2539
- บังอร ปิยะพันธ์. ประวัติศาสตร์ของชุมชนลาวในหัวเมืองชั้นใน สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2529
- บุญช่วย ศรีสวัสดิ์. เวียดนาม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ก้าวหน้า, 2504
- ประคอง นิมมานเหมินท์. ประเพณีสิบสองเดือน : วิถีชีวิตไทในรอบปี. ใน เอกสารประกอบการประชุมเชิงวิชาการ เรื่อง ชนชาติไทกับวัฒนธรรมข้าว หน้า 1-23. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539
- ประทีป มาลากุล. พัฒนาการบ้านของคนไทยในภาคกลาง, 2526 (อัตสำเนา)
- ปราโมทย์ ทัศนาศูวรรณ. ลงช่วง-ลาวโซ่ง บ้านหนองกระพ้อ. อนุสาร อ.ส.ท. 11 (มิถุนายน 2507) : 22-25, 58-65
- พงศาวดารเมืองหลวงพระบาง. ใน ประชุมพงศาวดาร เล่ม 4 หน้า 342-357. พระนคร : ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์, 2506
- ไพโรจน์ เพชรสังหาร. คติการปลุกเร้าคนไทย อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2531
- ภูมิ สุกใส. โตด้าและหมอลำเรณูชั้นผู้ท้าว บ้านแม่ประจันต์. สัมภาษณ์, 14 เมษายน 2539
- มนิรัตน์ ท้วมเจริญ. ข้อสังเกตงานด้านเทคนิคของกลุ่มลาวโซ่ง. วารสารศิลปากร 25 (กันยายน 2524) : 65-70
- มนู อุดมเวช. โตด้าเมืองจาด. นิตยสาร ดี เดิร์ด 2000 2,16 (2538) : 69-76

มยุรี วัตแก้ว. การศึกษาโครงสร้างสังคมของลาวโซ่ง วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทระดับบัณฑิต มหาวิทยาลัย  
เกษตรศาสตร์, 2521

ม. ศรีบุษรา. ไทยดำรำพัน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2522

มาเจียล ดัสเซ่ และไพฑูริย์ ดัสเซ่. ปัญหาการเมืองของเชื้อชาติ เผ่าไทยในเอเชีย เวียดนาม พม่า จีน.  
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดวงกมล, 2519

ยอด ยอดทอง. ผู้ใหญ่บ้านแม่ประจันต์ หมู่ 1. สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2539 และ 14 เมษายน 2539  
เรไร สืบสุข, สุขมาน ยอดแก้ว และ รัชฎาพรณ เศรษฐวัฒน์. วรรณกรรมพื้นบ้านไทยทรงดำ อ.เขา  
ย้อย จ.เพชรบุรี ภาควิชาภาษาไทย คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครู  
เพชรบุรี, 2524 (อัดสำเนา)

แล ชื่นฤทัย. ไทดำและเจ้าของเรือนไทดำแบบดั้งเดิม บ้านแม่ประจันต์ หมู่ 1. สัมภาษณ์, 18  
กุมภาพันธ์ 2539

จิวัฒน์ เตมียพันธ์. แนวทางการศึกษา สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น. ใน เอกสารประกอบการสัมมนาทาง  
วิชาการ เรื่อง สถาปัตยกรรมอีสาน. หน้า 117-127. สมาคมสถาปนิกสยาม, 2530.

จิวัฒน์ เตมียพันธ์. โลกทัศน์ล้านนาและเอกลักษณ์ทางสภาพแวดล้อมกายภาพของแหล่งทำนกออาศัย  
และเรือนล้านนา ใน เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง อีสานล้านนาแนว  
ประสานทางสถาปัตยกรรม. หน้า 1-35 สมาคมสถาปนิกสยาม, 2534

จิวัฒน์ เตมียพันธ์. รองศาสตราจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า  
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง. สัมภาษณ์, 28 มีนาคม 2540

เวียน สุกใส. ไทดำและหมอลำฮั่นผู้ท้าว บ้านแม่ประจันต์. สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2539

ศรีศักร วัลลิโภดม. ความเชื่อเรื่องแกนในไทดำ ศาสนาดั้งเดิมของคนไทย. วารสารเมืองโบราณ. 17,3  
(กรกฎาคม-กันยายน 2534 ก.): 12-35

ศรีศักร วัลลิโภดม. เพชรบุรี กับความเป็นนครประวัติศาสตร์. วารสารเมืองโบราณ 17,4 (ตุลาคม-  
ธันวาคม 2534 ข.): 17-42

ศรีศักร วัลลิโภดม. เรือนไทยบ้านไทย กรุงเทพมหานคร : กองประชาสัมพันธ์ การเคหะแห่งชาติ, 2538

ศรีศักร วัลลิโภดม. และ สุจิตต์ วงษ์เทศ. ไทยน้อย ไทยใหญ่ ไทยสยาม. (ศิลปวัฒนธรรม ฉบับพิเศษ)  
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศิลปวัฒนธรรม, 2534

ศิลปากร, กรม. ลัทธิธรรมเนียมต่าง ๆ เล่ม 1 (ภาค 5) พิมพ์ครั้งที่ 5. พระนคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา,  
2515 ก.

ศิลปากร, กรม. ลัทธิธรรมเนียมต่าง ๆ เล่ม 2 (ภาคที่ 18 ตอน 1) พิมพ์ครั้งที่ 5. พระนคร : สำนักพิมพ์คลัง  
วิทยา, 2515 ข.

สมใจ นิมเล็ก. เรือนเครื่องผูก. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2536

สมชาย นิลอาธิ. เรือนโซ่ง : บ้านโซ่ง ตำบลสระยายโสม อำเภออุ้มผาง จังหวัดสุพรรณบุรี สารະนิพนธ์  
ประกาศนียบัตรชั้นสูง ภาควิชาสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2521

- สังข์ ไพรสฎ. โตคำบ้านนาป่าหนาด อ.เชียงคาน จ.เลย. สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2539  
 สุจิตต์ วงษ์เทศ. คนไทยไม่ได้มาจากไหน. (ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ) กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศิลปวัฒนธรรม, 2527
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. ศิลปวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของผู้คนในตระกูลไทย-ลาว กลุ่มต่าง ๆ. คนไทยอยู่ที่ไหนบ้าง. (ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ) หน้า 112-121 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศิลปวัฒนธรรม, 2530
- สุนันท์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. ชุมชนและสถาปัตยกรรมเพชรบุรี (สมัยทวารวดี-สมัยอยุธยา.) ในเอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง เพชรบุรี : พัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรม หน้า 273-310 กรุงเทพมหานคร, 2534
- สุนันท์ อุดมเวช. ไทยทรงดำ ชนเผ่าไทยในเพชรบุรี. วารสารเมืองโบราณ 17,4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2534) : 52-56
- สุนันท์ อุดมเวช. เล่าขานตำนานผ้าไหมเวียดนาม. นิตยสาร ดี เฮอร์ธ 2000 1,9 (เมษายน 2537) : 50-64
- สมิตร ปิติพัฒน์. ผู้อำนวยการสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สัมภาษณ์, 17 เมษายน 2540
- สมิตร ปิติพัฒน์. ศาสนาและความเชื่อของไทยดำ. วารสารเมืองโบราณ. 17,3 (กรกฎาคม-กันยายน 2534) : 42-49
- สมิตร ปิติพัฒน์. บันฑูร อ่อนด้า และพูนสุข ธรรมาภิมุข. ลาวโซ่ง : รายงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร : แผนกอิสระสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521
- สุลี. ประวัติ-ลัทธิของผู้โตทรงดำ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2519
- แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย. โรงเรียนสตรีแห่งแรกของไทยอยู่ในเพชรบุรี. วารสารเมืองโบราณ. 17,4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2534) : 43-51
- ฤทัย ใจจงรัก. เรือนไทเดิม. อนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ นางละมัย โรจนเสถียร. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนพานิช, 2518
- อนันต์ กาญจนพันธ์. อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. บรรยายพิเศษ เรื่อง วัฒนธรรมข้าวของชนชาติไท ในการประชุมทางวิชาการเรื่องชนชาติไทกับวัฒนธรรมข้าว, 1 สิงหาคม 2539
- อรุณ อ่วมเครือ. อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านแม่ประจันต์. สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2539
- ฮัน บุญชุม. โตคำบ้านแม่ประจันต์ หมู่ 1. สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2539

### ภาษาอังกฤษ

Be Viet Dang. Some Questions on Tay and Thai Ethnos Histories and Main Cultural Features. in Proceedings of the 4<sup>th</sup> International Conference on Thai Studies Vol.3. pp.188-197 Kunming. (11-13 May), 1990.

- Bernot, L. The House of Swidden Farmers as a Special Object of Ethnological Study The House in East and Southeast Asia. pp. 35-40 London : Curzon Press, 1982.
- Bernot, L. The Two-door House : The Intha Example from Burma. The House in East and Southeast Asia. pp. 41-48. London : Curzon Press, 1982.
- Charpentier, S. The Lao House : Vietiane and Luang Prabang. The House in East and Southeast Asia. pp. 49-61. London : Curzon Press, 1982.
- Cheah Yanchong. More Thoughts on the Ancient Culture on the Tai People : the Impact of the Huaxia Culture on it, and its Implication. in Proceedings of the 4<sup>th</sup> International Conference on Thai Studies. pp.180-201 Kunming. (11-13 May), 1990.
- Clement, P. The Lao Houses among the Thai Houses : A comparative survey and a preliminary classification. The House in East and Southeast Asia. pp. 71-80. London : Curzon Press, 1982.
- Clement, P. The Spatial Organization of the Lao House. The House in East and Southeast Asia. pp. 62-70. London : Curzon Press, 1982.
- Condominas, G. From Lawa to Mon, from Saa' to Thai. Translated by Anderson, S. ; Magannon, M. and Wijeyewardene, G. Canberra : The Australian National University, 1990.
- Dang Nghiem Van. The Lac Muong (Territorial Pillar) A Power Fetish of Thai Seigneurs. in Proceedings of the 4<sup>th</sup> International Conference on Thai Studies Vol.3. pp.69-82 Kunming. (11-13 May), 1990.
- Dumarcay, J. The House in South-East Asia. Singapore : Oxford University Press, 1987.
- Fippinger, D. C. Kinship terms of the Black Tai people. Journal of the Siam Society. 59 (January 1971) : 65-82
- Freestone, C. S. The South-East Asian Village. Hong Kong : George Philip & Son Ltd., 1974.
- Gongjin, Z., and Ngampit Jagacinski. Agriculture Sacrifice and Village Culture of Dai people. in Proceedings of the 4<sup>th</sup> International Conference on Thai Studies. pp. 313-319 Kunming. (11-13 May), 1990.
- Haagensen, H. . "A Socio-Architectural Case Study in North Thailand. The House in East and Southeast Asia. pp. 103-114 London : Curzon Press, 1982.
- He Siqiang. On the Rice and Bamboo in Dai Culture. in Proceedings of the 4<sup>th</sup> International Conference on Thai Studies, Vol.3. pp.587-596 Kunming. (11-13 May), 1990.
- Henriksen, M. A. The First Excavated Prehistoric House Site in Southeast Asia. The House in East and Southeast Asia. pp. 17-42 London : Curzon Press, 1982.

- Hickey, G. C. Social Systems of Northern Vietnam. Ph.d. dissertation, University of Chicago, 1958.
- Le Ngoc Thang. Traditional Clothing of the Thais Living in Vietnam. in Proceedings of the 4<sup>th</sup> International Conference on Thai Studies, Vol.3. pp.218-224. Kunming. (11-13 May), 1990.
- Lebar, F. M.; Hickey, G. C.; and Musgrave, J. K. Black Tai Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia. New Haven : Human Relations Area Files Press, 1964.
- Pedersen, L. R. The Influence of the Spirit World on the Habitation of the Lao Song Dam, Thailand. The House in East and Southeast Asia. pp. 115-128. London : Curzon Press, 1982.
- Pham Nhu Cuong. Role and Place of Tay Thai Inhabitants in Vietnam : A Programme for Thai Studies in Proceedings of the 4<sup>th</sup> International Conference on Thai Studies, Vol.3. pp.198-209. Kunming. (11-13 May), 1990.
- Piper, J. M. Bamboo and Rattan : Traditional Uses and Beliefs. Singapore : Oxford University Press, 1992.
- Placzek, J. A. Phii Miang : Black Thai Symbols of State and Leadership. in Proceedings of the 4<sup>th</sup> International Conference on Thai Studies, Vol.3. pp.48-68. Kunming. (11-13 May), 1990.
- Rapoport, A. House Form and Culture. London : Prentice-Hall, Inc., 1969.
- Sams B. F. Black Tai And Lao Song Dam : the Divergence of Ethnocultural Identities. Journal of the Siam Society. 76 (1988) : 100-120.
- Schrock, J. L.; Gosier, D. E.; Marton, D. S., McKenzie, V. S.; and Murfin, G. D. Minority Groups in North Vietnam. Washington D.C. : Department of the Army, 1972.
- Schrock, J. L.; Stockton Jr., W.; Murphy, E. M.; and Fromme, M. Minority Groups in the Republic of Vietnam. Washington D.C. : Department of the Army Pamphlet, 1966.
- Shigeharu Tanabe., ed. Religious Traditions among Tai Ethnic Group : A Selected Bibliography. Bangkok : Amarin Printing Group, 1991.
- Sumitr Pitipat The Religion and Beliefs of the Black Tai, and a note on the Study of Cultural Origins. Journal of the Siam Society 68 (January 1980) : 29-38.
- Terwiel, B.J. The Tai of Assam and Ancient Tai ritual Vol.1-2. Gaya India : Centre for South East Asian Studies., 1981.
- Thomsen, J. R. Two Houses in Thailand. The House in East and Southeast Asia. pp. 81-92. London : Curzon Press, 1982.

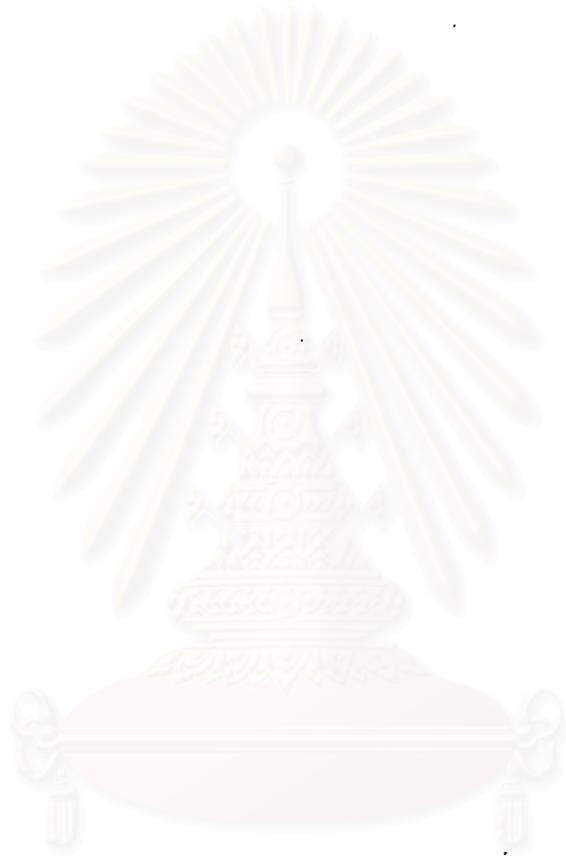
- To Ngoc Thanh. A short Introduction to the Research Works on National Music of Tay and Thai Ethnic Groups in Vietnam. in Proceedings of the 4<sup>th</sup> International Conference on Thai Studies, Vol.3. pp.210-217. Kunming. (11-13 May), 1990.
- Tooker, D. E. Some Continuities in the Communication of hierarchy in Tai (Dai) and None-Tai (Akha/Hani) Groups. in Proceedings of the 4<sup>th</sup> International Conference on Thai Studies, Vol.3. pp.83-95. Kunming. (11-13 May), 1990.
- Waterson, R. The Living House : an Anthropology of Architecture in South-East Asia. Singapore : Oxford University Press, 1990.



สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

### ประวัติผู้เขียน

นางสาว โชติมา จตุรงค์ สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี สถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ในปีพุทธศักราช 2533 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีพุทธศักราช 2537



สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย